

Tăng trưởng xanh: từ lý luận đến kế hoạch hành động tại tỉnh Thừa Thiên Huế

Nguyễn Quang Phục

Trường Đại học Kinh tế, Đại học Huế

Lê Thị Hoa Sen

Trường Đại học Nông lâm, Đại học Huế

Tăng trưởng xanh là xu hướng tất yếu nhằm hướng đến phát triển bền vững. Dựa vào số liệu và thông tin thứ cấp, nghiên cứu này trình bày một số vấn đề lý luận chung về tăng trưởng xanh và phân tích kế hoạch hành động của tỉnh Thừa Thiên Huế trong tiến trình thực hiện chiến lược quốc gia về tăng trưởng xanh. Kết quả cho thấy chính quyền địa phương đã kết hợp hài hòa giữa quy hoạch phát triển kinh tế - xã hội với chiến lược tăng trưởng xanh. Để đạt kết quả tốt trong kế hoạch hành động, nâng cao nhận thức cho cộng đồng và thu hút nguồn vốn đầu tư "xanh" là những giải pháp cần được ưu tiên.

1. Mở đầu

Trong những năm gần đây, nhiều báo cáo của Liên hợp quốc cũng như các tổ chức quốc tế, tuy có khác nhau về phương pháp và số liệu, nhưng đều phản ánh một xu thế chung thống nhất, đó là hoạt động của con người là nguyên nhân chính gây ra biến đổi khí hậu và đến lượt mình, biến đổi khí hậu ảnh hưởng tiêu cực đối với an sinh xã hội và tăng trưởng kinh tế toàn cầu (Phạm Tất Thắng, 2017). Ngoài ra, sự xuất hiện của đại dịch COVID-19 là một biến cố lớn của nhân loại, tạo ra một khủng hoảng trên diện rộng ở quy mô toàn cầu, làm thay đổi Thế giới trên nhiều lĩnh vực (An Hạ, 2021). Đứng trước bối cảnh đó, nhiều quốc gia trong đó có Việt Nam bắt đầu nhìn nhận và đánh giá lại mô hình tăng trưởng cũng như xây dựng chiến lược phát triển kinh tế - xã hội của đất nước theo hướng tăng trưởng xanh và phát triển bền vững.

Tại Việt Nam, vấn đề tăng trưởng xanh đã được cụ thể hóa trong Chiến lược quốc gia về tăng trưởng xanh thời kỳ 2011-2020, tầm nhìn đến 2050 (Quyết định số 1658/QĐ-TTg ngày 01 tháng 10 năm 2021); Kế hoạch hành động quốc gia về tăng trưởng xanh giai đoạn 2021-2030 (Quyết định 882/QĐ-TTg ngày 22 tháng 07 năm 2022) và nhiều địa phương đã ban hành kế hoạch hành động triển khai Quyết định số 882/QĐ-TTg ngày 22 tháng 7 năm 2022 của Thủ tướng Chính phủ. Tuy vậy, vấn đề lý luận về tăng trưởng xanh cho đến nay vẫn chưa đầy đủ, ảnh hưởng đến công tác hoạch định và thực hiện chính sách phát triển kinh tế - xã hội ở cấp quốc gia nói chung và các tỉnh/thành nói riêng.

Để giải quyết những vấn đề trên, thông qua phương pháp tổng hợp tài liệu, bài viết này hệ thống hóa những vấn đề lý luận về tăng trưởng xanh, phân

tích kế hoạch hành động của tỉnh Thừa Thiên Huế và đề xuất một số gợi ý chính sách để địa phương thực hiện thành công chiến lược quốc gia về tăng trưởng xanh. Kết quả nghiên cứu hy vọng đóng góp tích cực cho hoạch định chính sách, các nghiên cứu tiếp theo về tăng trưởng xanh và phát triển bền vững ở nước ta.

2. Tăng trưởng xanh ở Việt Nam

Tăng trưởng xanh trở thành một lựa chọn tất yếu và là mục tiêu mà mọi quốc gia đang hướng tới. Đây là cách tiếp cận mới trong tăng trưởng kinh tế, hướng tới sự phát triển hài hòa kinh tế - xã hội với phục hồi và bảo tồn hệ sinh thái tự nhiên. Khái niệm tăng trưởng xanh hiện đã được nhiều tổ chức trên thế giới đưa ra, song cho đến nay chưa có sự thống nhất hoàn toàn.

Ở Việt Nam, tăng trưởng xanh là một nội dung quan trọng của phát triển bền vững, đảm bảo phát triển kinh tế nhanh, hiệu quả, bền vững và góp phần quan trọng thực hiện Chiến lược quốc gia về biến đổi khí hậu. Tăng trưởng xanh phải do con người và vì con người, góp phần tạo việc làm, xóa đói giảm nghèo, nâng cao đời sống vật chất và tinh thần của người dân. Tăng trưởng xanh dựa trên cơ sở khoa học và công nghệ hiện đại, tăng cường đầu tư vào bảo tồn, phát triển và sử dụng hiệu quả các nguồn vốn tự nhiên, giảm phát thải khí nhà kính, cải thiện nâng cao chất lượng môi trường, qua đó kích thích tăng trưởng kinh tế (Thủ tướng Chính phủ, 2012).

Cũng theo chiến lược quốc gia về tăng trưởng xanh giai đoạn 2011-2020 và tầm nhìn đến 2050, Việt Nam tập trung vào ba nhiệm vụ có tính chiến lược, đó là:

- Giảm cường độ phát thải khí nhà kính và thúc đẩy sử dụng năng lượng sạch, năng lượng tái tạo.

- Xanh hóa sản xuất. Thực hiện một chiến lược “công nghiệp hóa sạch” thông qua rà soát, điều chỉnh những quy hoạch ngành hiện có, sử dụng tiết kiệm và hiệu quả tài nguyên, khuyến khích phát triển công nghiệp xanh, nông nghiệp xanh, đầu tư phát triển vốn tự nhiên; tích cực ngăn ngừa và xử lý ô nhiễm.

- Xanh hóa lối sống và thúc đẩy tiêu dùng bền vững. Kết hợp nếp sống đẹp truyền thống với những phương tiện văn minh hiện đại để tạo nên đời sống tiện nghi, chất lượng cao mang đậm bản sắc dân tộc. Thực hiện đô thị hóa nhanh, bền vững, duy trì lối sống hòa hợp với thiên nhiên ở nông thôn và tạo lập thói quen tiêu dùng bền vững (Thủ tướng Chính phủ, 2012).

Mặc dù có nhiều quan điểm khác nhau về tăng trưởng xanh giữa các tổ chức, giữa các quốc gia nhưng nó có một điểm chung là tăng trưởng xanh được xem là một chiến lược để xây dựng một nền kinh tế xanh. Theo đó, tăng trưởng xanh là nội dung trọng tâm trong phát triển bền vững trong bối cảnh biến đổi khí hậu, dịch bệnh, cạn kiệt tài nguyên thiên nhiên như suy thoái rừng, suy giảm sự đa dạng sinh học.

3. Thừa Thiên Huế: Hành động để thực hiện chiến lược tăng trưởng xanh

Thừa Thiên Huế là một trong 5 tỉnh thuộc Vùng kinh tế trọng điểm Miền Trung, có vị trí chiến lược quan trọng, nằm trên trục giao thông xuyên Bắc-Nam và trục hành lang kinh tế Đông - Tây (EWEC) với chiều dài 1.450 km đi qua 19 tỉnh, thành phố của lãnh thổ 4 nước trong khu vực Đông Nam Á (Myanma – Thái Lan – Lào và Việt Nam).

Hơn 10 năm thực hiện Kết luận số 48-KL/TW của Bộ Chính trị khóa X, Thừa Thiên Huế đã có nhiều nỗ lực đổi mới tư duy, khai thác các tiềm năng, lợi thế cho phát triển. Năm 2021, tốc độ tăng trưởng kinh tế GRDP của Thừa Thiên – Huế là 4,36%, thu ngân sách trên 11.000 tỷ đồng; kim ngạch xuất khẩu lần đầu tiên đạt trên 1 tỷ USD (tăng 19,2% so với cùng kỳ); cơ cấu kinh tế tiếp tục chuyển dịch đúng hướng (công nghiệp – xây dựng 33,1%, dịch vụ 46,8%, nông lâm ngư nghiệp 11,3%). Năm 2019, Bộ Chính trị đã ban hành Nghị quyết số 54-NQ/TW về xây dựng và phát triển tỉnh Thừa Thiên - Huế đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045, trong đó xác định đến năm 2025, Thừa Thiên - Huế trở thành thành phố trực thuộc Trung ương trên nền tảng bảo tồn, phát huy giá trị di sản cố đô và bản sắc văn hóa Huế, với đặc trưng văn hóa, di sản, sinh thái, cảnh quan, thân thiện với môi trường và thông minh. Tầm nhìn đến năm 2045, Thừa Thiên Huế là thành phố Festival, trung tâm văn hóa, giáo dục, du lịch và y tế chuyên sâu đặc sắc của châu Á.

Để thực hiện mục tiêu đã được Bộ chính trị phê duyệt cũng như thực hiện chiến lược quốc gia về tăng trưởng xanh, tỉnh Thừa Thiên Huế đã triển khai nhiều hành động cụ thể:

- Cùng với Hiệp hội Thương mại Hoa Kỳ tại Việt Nam (AmCham) và các Nhóm công tác Diễn đàn Doanh nghiệp Việt Nam (VBF) tổ chức Hội nghị “Gặp gỡ Thừa Thiên - Huế xanh: Xác định tương lai tăng trưởng kinh tế xanh”, đây là sự kiện quan trọng nhằm kêu gọi đầu tư nước ngoài vào các lĩnh vực du lịch, nông nghiệp, năng lượng và môi trường, qua đó hướng đến nền kinh tế tăng trưởng xanh.

- Ban hành Quyết định số 3175/QĐ-UBND ngày 27 tháng 12 năm 2022 phê duyệt kế hoạch hành động triển khai Quyết định số 882/QĐ-TTg ngày 22 tháng 7 năm 2022 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Kế hoạch hành động quốc gia về tăng trưởng xanh giai đoạn 2021-2030. Kế hoạch hành động bao gồm các nội dung chính sau đây:

Kế hoạch hành động 1: Lồng ghép việc thực hiện chiến lược tăng trưởng xanh trong phát triển kinh tế xã hội; tích hợp kết quả đánh giá vào chiến lược, quy hoạch, kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội, các kế hoạch liên quan đến huy động nguồn lực và phân bổ ngân sách các cấp, các ngành theo thẩm quyền.

- Ban hành Quyết định số 3072/QĐ-UBND về việc phê duyệt kế hoạch thực hiện quan trắc môi trường tỉnh Thừa Thiên Huế năm 2020 - 2025 nhằm đo đạc, phân tích các thành phần môi trường để từng bước có đầy đủ thông tin, cơ sở dữ liệu các thành phần môi trường.

- Ban hành Quyết định số 524/QĐ-UBND ngày 24/02/2020 về kế hoạch phát triển đô thị tăng trưởng xanh đến năm 2030. Mục tiêu là nhằm thúc đẩy chuyển dịch mô hình kinh tế đô thị theo hướng tăng trưởng xanh, nâng cao năng lực cạnh tranh, đảm bảo phát triển kinh tế khu vực đô thị nhanh, hiệu quả và bền vững.

- Quy hoạch quản lý chất rắn trên phạm vi toàn tỉnh trong đó tập trung vào: Chất thải rắn thông thường (sinh hoạt, y tế, công nghiệp); Chất thải công nghiệp nguy hại; Chất thải y tế nguy hại; Chất thải nông nghiệp nguy hại; Chất thải xây dựng.

Kế hoạch hành động 2: Tăng cường đối thoại công - tư về tăng trưởng xanh, trên cơ sở phát huy trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp.

- Phổ biến chỉ số khí hậu doanh nghiệp (Climate Business Index) theo hợp tác với Chương trình phát triển Liên hợp quốc (UNDP) đến các doanh nghiệp tại Huế, phân tích và hỗ trợ các doanh nghiệp trong việc theo đuổi mô hình doanh nghiệp xanh và đầu tư vào các sản phẩm và chuỗi giá trị xanh.

- Cung cấp các dịch vụ đô thị thông minh trên nền tảng Hue-S để phản ảnh hiện trường và cung cấp

thông tin về quan trắc không khí góp phần thúc đẩy sự tham gia của người dân vào bảo vệ môi trường và duy trì đời sống xanh.

Kế hoạch hành động 3: Tuyên truyền, nâng cao nhận thức của cộng đồng về vai trò, ý nghĩa tăng trưởng xanh.

- Hợp tác với UNDP để triển khai sáng kiến giao thông xanh thông qua thí điểm mô hình chia sẻ xe đạp điện, tăng cường sử dụng xe điện/chuyển đổi sang xe điện.

- Tuyên truyền, nâng cao nhận thức cộng đồng về bảo vệ môi trường thông qua một số mô hình như: “Ngày Chủ nhật xanh”, “Huế - Thành phố 4 mùa hoa”, “Dòng Hương trong xanh”, “Tuyến đường Sáng - Xanh - Sạch - Đẹp - Trật tự trị an”; phát động phong trào “Nói không với túi ni lông khó phân hủy và sản phẩm nhựa sử dụng 01 lần”.

Như vậy, kế hoạch hành động nhằm triển khai chiến lược quốc gia về tăng trưởng xanh giai đoạn 2021-2030 đã được xây dựng và thực thi tại tỉnh Thừa Thiên Huế. Tuy nhiên, trong giai đoạn đầu, chính quyền địa phương gặp một số khó khăn nhất định:

- Nhận thức của các sở ban ngành và người dân về kế hoạch hành động tăng trưởng xanh vẫn còn chung chung.

- Nguồn lực (tài chính, kỹ thuật) thực hiện kế hoạch tăng trưởng xanh chủ yếu đến từ các tổ chức quốc tế như KOICA và UNDP. Nguồn đầu tư từ ngân sách hay từ doanh nghiệp rất hạn chế.

- Lồng ghép việc thực hiện chiến lược tăng trưởng xanh trong phát triển kinh tế xã hội của địa phương tuy có nhiều thuận lợi, nhưng tạo ra sự trùng lặp, chồng chéo về mục tiêu cũng như các bên liên quan trong quá trình thực hiện. Điều này dẫn đến tình trạng đùn đẩy hoặc chờ lẫn nhau giữa các cơ quan, ban ngành.

- Năng lực quản lý và trình độ chuyên môn của cán bộ còn nhiều hạn chế nên ảnh hưởng không nhỏ đến tiến trình và hiệu quả của chính sách tăng trưởng xanh.

4. Một số gợi ý chính sách nhằm thúc đẩy tăng trưởng xanh tại tỉnh Thừa Thiên Huế

Tuyên truyền nâng cao nhận thức về tăng trưởng xanh. Trước hết, lãnh đạo địa phương và cán bộ làm công tác tham mưu tại các sở ban ngành phải được tập huấn, tiếp cận đầy đủ những vấn đề lý luận và kinh nghiệm thực tiễn về tăng trưởng xanh của các quốc gia trên Thế giới. Điều này là quan trọng bởi vì mỗi khi chưa thấu hiểu về lý luận thì sẽ có nhiều bất cập trong ban hành các cơ chế, chính sách để triển khai trong thực tế.

Thông qua các hiệp hội doanh nghiệp, tổ chức truyền thông đến các doanh nghiệp về chủ trương,

sự quyết tâm và chính sách thực hiện chiến lược tăng trưởng xanh của địa phương. Doanh nghiệp có vai trò quan trọng trong tăng trưởng xanh bởi họ là lực lượng trực tiếp tham gia vào quá trình sản xuất, thúc đẩy phát triển kinh tế, đổi mới công nghệ, nâng cao hiệu quả sản xuất và trách nhiệm với xã hội.

Một chủ thể quan trọng trong tăng trưởng xanh đó chính là người dân. Vì vậy, cần tuyên truyền, vận động người dân thực hiện lối sống xanh, tiêu dùng xanh, sống có trách nhiệm với môi trường và xã hội.

Đẩy mạnh hoạt động thu hút vốn đầu tư cho tăng trưởng xanh. Để đạt các mục tiêu tăng trưởng xanh đòi hỏi nguồn lực tài chính là rất lớn. Vì vậy, một mặt chính quyền địa phương cần tính toán, bố trí vốn ngân sách một cách hợp lý cho các dự án tăng trưởng xanh. Mặt khác, cần có chính sách hấp dẫn để thu hút vốn đầu tư từ các thành phần tư nhân, đặc biệt là từ doanh nghiệp tư nhân và doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài. Ưu tiên doanh nghiệp tiếp cận các khoản vay trung và dài hạn, tiếp cận đất đai, giảm thuế thu nhập doanh nghiệp cho các dự án chú trọng đổi mới công nghệ, thân thiện với môi trường.

Kiên định xây dựng và phát triển Thừa Thiên Huế trên nền tảng bảo tồn, phát huy giá trị di sản cổ đô và bản sắc văn hóa Huế, với đặc trưng văn hóa, di sản, sinh thái, cảnh quan, thân thiện với môi trường và thông minh. Xác định phát triển kinh tế theo hướng tăng trưởng xanh và bền vững là mục tiêu có ý nghĩa không chỉ trước mắt mà là chiến lược lâu dài. Ưu tiên phát triển công nghiệp ứng dụng công nghệ cao, năng lượng sạch, nông nghiệp hữu cơ và du lịch sinh thái.

Tài liệu tham khảo

An Hạ (2021), Tăng trưởng xanh – nền tảng cho phát triển bền vững. <https://moit.gov.vn/phat-trien-ben-vung/tang-truong-xanh-nen-tang-cho-phat-trien-ben-vung.html>

Ban chấp hành Trung ương Đảng (2019), Nghị quyết 54-NQ/TW ngày 10/12/2019 của Bộ chính trị về xây dựng và phát triển tỉnh Thừa Thiên Huế đến 2030, tầm nhìn đến năm 2045.

Thủ tướng Chính phủ (2012), Quyết định số 1393/QĐ-TTg ngày 25/9/2012 của Thủ tướng chính phủ về phê duyệt chiến lược tăng trưởng xanh của Việt Nam thời kỳ 2011- 2020 và tầm nhìn đến 2050.

UBND tỉnh Thừa Thiên Huế (2022), Quyết định số 3175/QĐ-UBND ngày 27/12/2022 phê duyệt kế hoạch hành động triển khai Quyết định số 882/QĐ-TTg ngày 22/7/ 2022 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Kế hoạch hành động quốc gia về tăng trưởng xanh giai đoạn 2021-2030 trên địa bàn tỉnh Thừa Thiên Huế.